Verslag

Stakeholdermeeting HISDA

Vrede en recht in een digitale wereld

Haagse Hogeschool, 4 april 2018

Bij de Haagse Hogeschool vond een stakeholdermeeting plaats in het kader van Vrede en recht in een digitale wereld. De bijeenkomst was een initiatief van de Universiteit Leiden (LCDS eLaw) en de Haagse Hogeschool over de verkenning van gezamenlijke curriculumontwikkeling op het gebied van legaltech en 'data law'. Dit gebeurt onder de noemer 'HISDA' (The Hague International School for Legal Data Analytics) die zich allereerst richt op multidisciplinair onderzoek met een focus op datascience. De initiatiefnemers willen starten met computer science, data science, Bestuurskunde, Law & Social Media. Centrale vraag is wat de jurist moet kennen en kunnen in de nabije toekomst?

De bijeenkomst was een vervolg op de bredere stakeholdermeeting die op 20 februari 2018 door de gemeente Den Haag werd georganiseerd. Ongeveer 50 stakeholders waren aanwezig. Zij waren afkomstig uit het onderwijs en uit andere organisaties, zoals rijksoverheid, gemeente, hoge colleges van staat, advocatuur en juridische instellingen, bedrijven en adviesbureaus.

Onder leiding van **Michel Rademaker**, Deputy Director van het The Hague Centre for Strategic Studies (HCSS) en **Jaap van den Herik**, Chair of the Board of Directors of the Leiden Centre of Data Science ging men samen aan de slag rondom de kernvraag: welke kennis, competenties en vaardigheden zijn nodig voor de verbinding van recht en de digitale economie?

Belangrijkste elementen uit de scrumsessie

Spreek elkaars taal

Als je wilt dat juristen en ICT'ers samenwerken, moet je allereerst zorgen dat zij elkaars taal spreken. Daar ligt een belangrijke taak voor de opleidingen.

Kijk breder dan het recht

Leg in de legal-opleiding een verplichte focus op andere dan juridische stof, bijvoorbeeld machine learning (AI).

Toegepaste ethiek

Het is belangrijk dat studenten niet alleen met de techniek van hun vak bezig zijn, maar ook nadenken over wat ze hier leren.

Begin klein

Pak het vooral niet te groot aan, maar kies een modulaire aanpak (begin klein) zodat je langzamerhand iets opbouwt dat er echt toe doet.

Risicobewustzijn

Het juridische vakgebied strekt tegenwoordig veel verder dan in de rechtszaal de juiste uitspraak doen. In de digitale wereld heb je niet alleen met regels te maken, maar ook met risicobewustzijn. Daar zijn juristen vaak niet mee bezig, maar tegenwoordig beweegt de wereld voordat de jurist heeft kunnen reageren. Zoek ook naar de methoden en technieken die er onder liggen en bereid de jurist voor op de nieuwe ontwikkelingen in de samenleving.

Vergeet privacy niet

Geef een centrale plaats aan privacy in de opleiding.

Vraagarticulatie

Jurisprudentie is bij de juridische instanties bekend en bedrijven en anderen hebben daarmee te maken. Maar zorg dat partijen elkaar begrijpen en dat jurisprudentie de maatschappij in wordt gebracht.

Domein van hbo-jurist versus wo-jurist

Het 'recht van de IT' (bijvoorbeeld zelfsturende auto, drones etc) is terrein van de WO-jurist. Zij zijn bezig met de inhoud van het recht en met onderzoek. De 'IT van het recht' is meer het domein van de HBO-jurist.

Meer aandacht voor casestudies

Met name voor de HBO-jurist is het belangrijk om onderwijs te ontwikkelen aan de hand van casestudies, zodat je weet wat er speelt in het praktijkveld en daarmee op de arbeidsmarkt.

Opleiden voor banen van de toekomst?

De vraag kwam op in hoeverre we vooruit durven te kijken om op te leiden voor banen van de toekomst. Daar werd fel op gereageerd: er zijn nu al veel domeinen waar grote behoefte is aan juristen met de juiste competenties (denk aan cybersecurity). Iemand anders gaf aan: de kern van de opleiding moet behouden blijven. Dat geldt zeker voor de WO-opleiding. Niet opleiden voor de markt van morgen, maar goede juristen opleiden met het vermogen om zich aan te passen aan de behoeften van de arbeidsmarkt en samenleving.

Jan Scholtes: "We hebben juristen nodig die IT en data science begrijpen en respecteren en vice versa."

De bijeenkomst werd afgesloten met een gloedvol betoog van Jan Scholtes, Chairman Zylab, waarom legaltech de toekomst heeft en **waarom Nederland/Den Haag een legaltech-opleiding nodig heeft**.

Zylab heeft software ontwikkeld die geleverd wordt aan overheden, inlichtingendiensten. Software voor overheden en voor juristen moet aan strikte eisen voldoen: het moet transparant en verdedigbaar zijn, moet zich altijd hetzelfde gedragen en moet reproduceerbaar zijn. Scholtes adviseert daarom om niet alleen met juristen te werken, maar ook bachelors informatieverwerking aan te trekken, omdat uit deze combinatie van mensen mooie dingen kunnen voortkomen.

Artifical Intelligence

Voor juristen is het vakgebied van taalwerking binnen Artificial Intelligence heel belangrijk. Juristen en IT'ers lijken eigenlijk erg op elkaar, volgens Scholtes. Zij worden allebei opgeleid in logisch nadenken, volgens strakke logica. Juristen schrijven dat vervolgens op in natuurlijke taal. Er zijn veel overeenkomsten tussen IT, AI en het recht. In aantal gebieden ontmoeten juristen en IT elkaar. Scholtes verwees naar vergelijkbare ontwikkelingen in de VS, onder andere naar de Law & Technology Department van de Georgetown University. In Amerika is legaltech een van de meest dynamische gebieden waarop nieuwe bedrijven ontstaan. Het gaat dan om ontwikkelingen op het gebied van contractanalyses, juridische analyses en voorspellen van uitkomsten van bepaalde zaken, automatiseren van bepaalde expertises, intellectual property, contract due dilligence, e-discovery. Op deze gebieden is het onmogelijk om zonder computertechniek of AI de hoeveelheid werk te verstouwen die op ons afkomt.

Joegoslavië Tribunaal

Er gebeurt al heel veel op het gebied van legaltech, ook in Den Haag. Het Joegoslavië Tribunaal werkte vanaf het begin digitaal en deed al heel veel geautomatiseerd. Dat kon papierloos omdat ze uit het niets een tribunaal opzetten. Deze aanpak is overgenomen door andere tribunalen en het Internationaal Strafhof. Zylab heeft veel geleerd van het Joegoslavië Tribunaal. Dat heeft geleid tot een product dat Zylab nu wereldwijs verkoopt. Scholtes: "We hebben hier alle tribunalen en kunnen als land een belangrijke rol spelen in het ontwikkelen van juridische software, omdat we hier veel ervaring hebben en er veel verstand van hebben."

Scholtes: "Er is steeds meer bewijs dat computers veel werk beter kunnen doen dan mensen ooit zouden kunnen. Onze technologie wordt gebruikt door juristen en door inlichtingen- en opsporingsdiensten. Bijvoorbeeld voor textmining en andere legaltech toepassingen. Ook op gebied van contractreviews en due dilligence zijn computers sneller en adequater dan mensen. In de industrie hebben we juristen nodig die datascience respecteren en omgekeerd hebben we ook IT'ers nodig die juristen snappen. Daar is hele grote behoefte aan."

Roadmap

Er was veel enthousiasme van de deelnemers om verder mee te denken en betrokken te blijven. De zes initiatiefnemers van HISDA (Leiden University, Haagse Hogeschool, WODC, gemeente Den Haag, HCSS en IAID) werken nu een **Roadmap** uit die zij binnen twee maanden gereed willen hebben.